

Roll No. ....

Total Pages : 6

2266/M

K-47/2051

**LIVE STOCK AND POULTRY
MANAGEMENT**

Paper-202

Semester-II

Time Allowed : 3 Hours] [Maximum Marks : 60

Note : The candidates are required to attempt **two** questions each from Sections A and B carrying 9 marks each and the entire Section C consisting of 12 short answer type questions carrying 2 marks each.

SECTION—A

1. Write about the important breeds of buffaloes and goat. 9

2266/M/1160/W

[P. T. O.

2. Explain in detail about the estrous cycle. 9
3. Write in detail about feeding and ration formulation. 9
4. Elaborate about selection and breeding in Livestock for genetic improvement. 9

SECTION—B

5. Write about the composition and formation of an egg. 9
6. Write about the common diseases of poultry and their various control measures. 9
7. Describe in detail on care and incubation of the eggs. 9
8. Write note on Economic value of Livestock in India. 9

2266/M/1160/W

2

SECTION—C

9. Write short notes on the following : 12×2=24

- (i) Name the native and exotic breeds of cattle.
- (ii) Artificial insemination.
- (iii) How to detect the Estrous cycle.
- (iv) Grading of eggs.
- (v) Common diseases in cattle.
- (vi) Explain the Silage.
- (vii) What is Hatchery Management?
- (viii) Importance of livestock.
- (xi) Cleaning of Milk.
- (x) Factor effecting Milk production.
- (xi) Double toned Milk.
- (xii) Name various breeds of swine.

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਹਰੇਕ ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 9 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 12 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

1. ਮੱਝਾਂ ਅਤੇ ਬਕਰੀਆ ਦੀਆਂ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਨਸਲਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। 9
2. Estrous ਚੱਕਰ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 9
3. ਫੀਡਿੰਗ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਨ ਬਣਤਰ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 9
4. ਜਣਨ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਪਸ਼ੂ ਧਨ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਅਤੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 9

ਭਾਗ—B

5. ਇਕ ਅੰਡੇ ਦੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਬਣਤਰ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। 9

6. ਮੁਰਗੀਆਂ/ਮੁਰਗਿਆਂ ਦੀਆਂ ਆਮ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੰਟਰੋਲ ਉਪਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। 9
7. ਆਂਡਿਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਆਂਡਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬੱਚੇ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। 9
8. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪਸ਼ੂ ਧਨ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 9

ਭਾਗ—C

9. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ : $12 \times 2 = 24$
- (i) ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀਆਂ ਦੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਸਲਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
- (ii) ਨਕਲੀ ਵੀਰਜ ਸੇਚਨ।
- (iii) Estrous ਚੱਕਰ ਦਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- (iv) ਆਂਡਿਆਂ ਦੀ ਗਰੇਡਿੰਗ।
- (v) ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਰੋਗ।

- (vi) ਟੋਏ ਵਿੱਚ ਸਾਂਭੇ ਚਾਰੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- (vii) ਹੈਚਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀ ਹੈ?
- (viii) ਪਸ਼ੂ ਧਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ।
- (ix) ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰਨਾ।
- (x) ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਤ।
- (xi) ਡਬਲ ਟੋਨਡ (Double tonned) ਦੁੱਧ।
- (xii) ਸੂਰ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਸਲਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਸੋ।